Για μια Ευρώπη των Πολιτών
Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Προοδευτικής Αριστεράς

Βρυξέλλες, 14 Ιανουαρίου 2006

Η κρίση της Ευρώπης

Το γαλλικό και το ολλανδικό 'όχι' έφεραν στο φως της δημοσιότητας τη βαθιά κρίση της Ευρώπης.

Σήμερα, αντίθετα προς όσα υποστήριζαν ορισμένοι αντίπαλοι της συνταγματικής συνθήκης, δεν υπάρχει κανένα 'Σχέδιο Β'. Ούτε και το να τεθεί ένα αμετάβλητο κείμενο εκ νέου στην κρίση των λαών που το έχουν ήδη απορρίψει αποτελεί εναλλακτική λύση. Και, σε μια Ευρώπη που κυριαρχείται από συντηρητικές δυνάμεις, δεν υπάρχει κανένα περιθώριο ελιγμών όσον αφορά στη βραχυπρόθεσμη επαναδιαπραγμάτευση μιας άλλης συνθήκης που θα συμβάδιζε καλύτερα με τις απόψεις της ευρωπαϊκής προοδευτικής αριστεράς.

Όπως είναι σήμερα η Ευρώπη δέχεται εκ βάθρων αμφισβήτηση. Το 'όχι' στο δημοψήφισμα έχει απελευθερώσει φυγόκεντρες δυνάμεις και έχει ενισχύσει τους εθνικούς εγωισμούς. Αυτή η κρίση δεν είναι 'εποικοδομητική'. Είναι καταστρεπτική, διότι θα μπορούσε σε τελική ανάλυση να οδηγήσει σε σημαντική εξασθένιση, αν όχι και σε επ' αόριστον αναβολή, ολόκληρου του ευρωπαϊκού εγχειρήματος.

Πώς μπορούμε να ξεφύγουμε από αυτήν την κατάσταση, τη σοβαρότερη που αντιμετώπισε ποτέ η Ευρώπη; Πώς μπορούμε να επαναπροσδιορίσουμε το ευρωπαϊκό εγχείρημα;

Αυτά είναι τα ζητήματα που εμείς, τα προοδευτικά πολιτικά ινστιτούτα από όλη την Ευρώπη, θέλουμε να προτάξουμε σε αυτό το κοινό κείμενο. Ο στόχος μας είναι να θέσουμε μία βάση για πολιτικές πρωτοβουλίες από σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, τα οποία ελπίζουμε ότι θα ακολουθηθούν από άλλες προοδευτικές ομάδες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε επίπεδο κρατών – μελών.

Ι. Διδάγματα από το 'όχι': τέσσερις κριτικές στη σημερινή Ευρώπη

Το δημοψήφισμα είναι μία ψηφοφορία που, πολύ συχνά, περιλαμβάνει και τη διάσταση της δημοσκόπησης. Οι πολίτες απαντούν τόσο στο ίδιο το ερώτημα που τίθεται όσο και σε αυτόν που θέτει το ερώτημα.

Από αυτήν την άποψη, τα 'όχι' των Γάλλων και των Ολλανδών καταδεικνύουν μία σαφή απόρριψη των εθνικών συντηρητικών κυβερνήσεων που βρίσκονται στην εξουσία. Ήταν το αποτέλεσμα, ωστόσο, μιας αδύναμης εκστρατείας εκ μέρους των υποστηρικτών της συνθήκης: υπήρξε πενιχρή, αργοπορημένη, πολύ διάχυτη και πολύ αμυντική. Σε γενικότερο επίπεδο, η συνταγματική συνθήκη έπεσε θύμα της έλλειψης επαρκών εξηγήσεων στην Ευρώπη: οι εθνικές κυβερνήσεις, οι οποίες συνήθως σπεύδουν να κατηγορήσουν τις 'Βρυξέλλες' για να δικαιολογήσουν τις δύσκολες μεταρρυθμίσεις, απέτυχαν να δημοσιοποιήσουν τους λόγους για τους οποίους οι πολίτες τους θα έπρεπε να προσχωρήσουν στο ευρωπαϊκό εγχείρημα.

Στο υπόβαθρο της συζήτησης, η απόρριψη της συνταγματικής συνθήκης αποτελεί έκφραση της δυσπιστίας στην Ευρώπη όπως αυτή εξελίσσεται, τουλάχιστον κατά την τελευταία δεκαετία.

Ι.1. Η Ευρώπη είναι αναποτελεσματική

Οι πολίτες έχουν την αίσθηση ότι η Ευρώπη έχει αποτύχει σε αυτό που θεωρείται ότι είναι ο σημαντικότερος τομέας αρμοδιότητάς της: η οικονομία. Κι έχουν δίκιο.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, η Ευρώπη ήταν μία από τις περιοχές του κόσμου με τη μικρότερη ανάπτυξη. Κατά την περίοδο 1995-2005, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης των 15 κρατών της ΕΕ ήταν 2 %, έναντι 4 % της Αφρικής, 3.5 % των ΗΠΑ και 8.5 % της Κίνας. Μόνο η Ρωσία σημείωσε μικρότερο ποσοστό, με πτώση του ΑΕΠ κατά 1,9 % κατά μέσο όρο μεταξύ 1993 και 2001. Η κατά κεφαλήν ανάπτυξη παραμένει εξίσου ανεπαρκής: κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, η Ευρώπη έχει επιτύχει μόνο 70 % της κατά κεφαλήν ανάπτυξης του ΑΕΠ των ΗΠΑ.

Η Ενιαία Αγορά, το ευρώ και η Ατζέντα της Λισσαβόνας θα έπρεπε να είχαν επαναφέρει την ευημερία. Ωστόσο, πάρα πολλές υποσχέσεις δεν τηρήθηκαν. Η Ευρώπη δεν έχει πετύχει στο μέτωπο της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Σε μεγάλο βαθμό αυτή είναι η αιτία για την απώλεια της αξιοπιστίας και της νομιμότητάς της. Η αναποτελεσματικότητα δεν είναι πλέον ανεκτή.

Ι.2. Η Ευρώπη παρέχει ανεπαρκή προστασία και περιορισμένες δυνατότητες

Οι πολίτες θέλουν να τους δίνονται οι δυνατότητες για να έχουν πρόσβαση στις ευκαιρίες που έχουν σε μία ενιαία αγορά 450 εκατομμυρίων κατοίκων. Παράλληλα όμως χρειάζονται προστασία σε έναν κόσμο που κινείται με ταχύτερους ρυθμούς, είναι πιο ευάλωτος και έχει μεγαλύτερη επικινδυνότητα από οποτεδήποτε άλλοτε στο παρελθόν. Σήμερα, οι πολίτες έχουν την αίσθηση ότι η Ευρώπη είναι είτε ο «Δούρειος Ίππος» των πιο αρνητικών συνεπειών της παγκοσμιοποίησης είτε, σε κάθε περίπτωση, ότι δεν

ανταποκρίνεται κατάλληλα στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, όπως είναι η μετανάστευση των θέσεων εργασίας. Διάφορα νομοθετικά μέτρα που λαμβάνονται από την τρέχουσα Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως η οδηγία 'Bolkestein', η συζήτηση γύρω από την οδηγία για το χρόνο εργασίας ή η τρίτη δέσμη μέτρων για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, έχουν συμβάλλει στο να στοιχειοθετηθεί η κατηγορία που διατυπώθηκε κατά τη διάρκεια της εκστρατείας για τα δημοψηφίσματα περί 'υπερ-φιλελευθερισμού'.

Η παγκοσμιοποίηση φέρνει απειλές αλλά και μεγάλες ευκαιρίες. Για να αξιοποιήσουμε τις δεύτερες και να αντιμετωπίσουμε τις πρώτες, η μεγαλύτερη ανάπτυξη πρέπει να συνοδεύεται από ανανεωμένες μορφές κοινωνικής προστασίας.

Για να γίνει αποδεκτή από τους πολίτες της, η Ευρώπη θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό εγχείρημα. Πρέπει επίσης να μπορεί να αντιμετωπίσει τη μετανάστευση σύμφωνα με τις αρχές της για ελευθερία, παγκόσμια ασφάλεια και δικαιοσύνη *για όλους*. Τέλος, πρέπει να πείσει ότι μπορεί να ανταποκρίνεται με αποτελεσματικό τρόπο σε παγκόσμια ζητήματα που την επηρεάζουν άμεσα όπως η τρομοκρατία, η διάδοση των πυρηνικών, η κατάλυση κρατών, το οργανωμένο έγκλημα και τις περιφερειακές συρράξεις, είτε κοντινές είτε μακρινές.

Μέχρι τώρα, είναι γεγονός ότι η Ευρώπη δεν έχει λάβει την αρμοδιότητα να προστατεύει, πράγμα που έχει παραμείνει το σχεδόν αποκλειστικό προνόμιο των κρατών μελών. Η έλλειψη προστασίας δεν είναι πλέον ανεκτή.

Ι.3. Η Ευρώπη είναι πολύ αποξενωμένη και ανεξέλεγκτη

Οι πολίτες έχουν την αίσθηση ότι δεν έχουν κανένα λόγο στη λήψη των ευρωπαϊκών αποφάσεων και ότι οι αποφάσεις αυτές, οι οποίες επηρεάζουν το μέλλον τους, λαμβάνονται ερήμην τους.

Είναι εύκολο να καταλάβουμε αυτές τις αντιλήψεις. Όταν οι περισσότερες πολιτικές αρμοδιότητες έχουν ανατεθεί σε ένα Συμβούλιο Υπουργών που λειτουργεί με μη διαφανή τρόπο και επίσης σε ένα εκτελεστικό όργανο χωρίς δημοκρατική ευθύνη, δηλ. στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι πολιτικοί επιστήμονες μιλούν για ένα 'δημοκρατικό έλλειμμα' και 'έλλειψη πολιτικής νομιμότητας'. Με απλά λόγια, μπορούμε απλώς να αναφερόμαστε σε μία διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης που διαμορφώνεται χωρίς την ενεργό συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών. Η αποξένωση δεν είναι πλέον ανεκτή.

Ι.4. Το ευρωπαϊκό εγχείρημα είναι ασαφές

Η διεύρυνση είναι μία θεμελιώδης θετική εξέλιξη για πολίτες απ' όλη την Ευρώπη. Είναι, ωστόσο, αναμφισβήτητο γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές ηγεσίες

έχουν συστηματικά αποτύχει να εξασφαλίσουν τα απαιτούμενα πολιτικά εργαλεία που θα καταστήσουν τη διεύρυνση αποδεκτή σε όλη την Ένωση, όπως χαρακτηριστικά δείχνει το σύνδρομο του 'Πολωνού υδραυλικού' που παρατηρήθηκε στην εκστρατεία του γαλλικού δημοψηφίσματος, καθώς και τα άλλα σημάδια εθνικιστικής υπαναχώρησης στην Ένωση.

Τα ανύπαρκτα εργαλεία που προαναφέραμε προφανώς περιλαμβάνουν κατάλληλες θεσμικές δομές, η έλλειψη των οποίων ολοένα και περισσότερο φανερώνει την έκτασή της. Περιλαμβάνουν επίσης ένα σαφώς καθορισμένο, ανανεωμένο πολιτικό εγχείρημα για την Ευρώπη.

Μέχρι χτες, η Ευρώπη θεωρούνταν ως η εγγύηση για την ειρήνη, ως η πρόσβαση σε μία διευρυμένη εσωτερική αγορά και ως ο μόνος τρόπος επανένωσης της ηπείρου μας μετά από 45 χρόνια διαίρεσης μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Αλλά σήμερα, ποιο είναι το ευρωπαϊκό εγχείρημα και ποια είναι τα σύνορα της Ευρώπης;

Από τα τέλη της δεκαετίας του '40, η μέθοδος ενοποίησης του Monnet έχει επικεντρωθεί, συχνά με επιτυχία, σε συγκεκριμένα βήματα πάνω στα οποία δομείται η συναίνεση μεταξύ των κρατών μελών, κι όχι στην ονειρική προσδοκία ενός ομοσπονδιακού εγχειρήματος που είναι πολιτικά ανέφικτο. Ο τελικός σκοπός της ευρωπαϊκής διαδικασίας, ωστόσο, ποτέ δεν υπήρξε σαφής. Ακόμη κι αν ο σκοπός αυτός αναζωογονήθηκε με το ενιαίο νόμισμα και, δυνητικά, τη συνταγματική συνθήκη, η σημερινή κρίση δείχνει ότι <u>ένα ασαφές ευρωπαϊκό εγχείρημα δεν πλέον ανεκτό</u>.

II. Προς μία Ευρωπαϊκή Προοδευτική Πρωτοβουλία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται ανανέωση και ένα νέο όραμα για το μέλλον. Η νέα πορεία της Ευρώπης πρέπει να αποτελέσει έναν από τους κύριους στόχους της ευρωπαϊκής προοδευτικής αριστεράς. Εναπόκειται στα σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα να καταρτίσουν μία κοινή πρωτοβουλία και στη συνέχεια να εργαστούν για την επιτυχία της.

Για να ξεπεράσουν ορισμένες κυβερνήσεις την κρίση του γαλλικού και του ολλανδικού 'όχι' φαίνεται να υποστηρίζουν ακόμη τη στρατηγική της 'δεύτερης ευκαιρίας'. Η ιδέα τους είναι να συλλέξουν έναν ικανό μεγάλο αριθμό εθνικών επικυρώσεων ώστε να απομονώσουν τις χώρες που απέρριψαν τη συνθήκη. Μια τέτοια πλειοψηφία θα δικαιολογούσε την επαναδιαπραγμάτευση μιας συνταγματικής συνθήκης παραπλήσιας προς την αρχική. Οι πιο ευνοϊκοί εθνικοί πολιτικοί 'συσχετισμοί' θα επέτρεπαν από εκεί και πέρα την υιοθέτηση της συνθήκης από τους λαούς που την απέρριψαν το 2005.

Κατά την άποψή μας, μια στρατηγική 'δεύτερης ευκαιρίας' είναι καταδικασμένη σε αποτυχία αν δεν λάμβανε υπόψη της, ούτε και θα ανταποκρινόταν με

ειλικρίνεια και κατανόηση, τις αιτιάσεις και τις επικρίσεις των πολιτών απέναντι στην Ευρώπη, όπως αυτή είναι σήμερα.

Προτείνουμε μία πιο αποτελεσματική προσέγγιση για να επαναφέρουμε το ευρωπαϊκό εγχείρημα στην πορεία υλοποίησής του. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται σε τρεις πυλώνες που πρέπει να αναπτυχθούν παράλληλα:

- Πρώτος πυλώνας: **να καταστεί η οικονομία της Ευρώπης αποτελεσματική**. Είναι αναγκαίο να ανταποκριθούμε με πειστικότητα στην κριτική για οικονομική αναποτελεσματικότητα: γιατί θα πρέπει οι Ευρωπαίοι πολίτες να είναι ευνοϊκά διακείμενοι στη συνέχιση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος αν η παρούσα δομή δεν αποδίδει τα αναμενόμενα οφέλη της; Η Ευρώπη πρέπει να ξαναβρεί το δρόμο της προς την ανάπτυξη, την απασχόληση και την ευημερία.

- Δεύτερος πυλώνας: **να αναδυθεί η ικανότητα της Ευρώπης για εξασφάλιση κοινωνικής προστασίας και δυνατοτήτων**. Συμμεριζόμαστε την άποψη ότι το εγχείρημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν τελειώνει με την οικονομική ενοποίηση. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει την προστασία των Ευρωπαίων πολιτών και την εξασφάλιση δυνατοτήτων μέσα από την κοινωνική και περιβαλλοντική προοπτική και την άποψη της ασφάλειας.

- Τρίτος πυλώνας: **να επιτευχθεί η δημοκρατική Ευρώπη**. Αναγνωρίζουμε ότι οι διάφορες πολιτικές και εθνικές κουλτούρες μας συνεπάγονται διαφορές στην ευαισθησία όσον αφορά στη λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμών και στην έκταση των αρμοδιοτήτων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά τις διάφορες αυτές, έχουμε ένα κοινό όραμα: να εδραιώσουμε μία δημοκρατική Ευρώπη, η οποία να αποτελεί το φορέα των αξιών που είναι κοινές μεταξύ των Ευρωπαίων. Και υπάρχει ταύτιση απόψεων για το μέσο με το οποίο θα το πετύχουμε: να αναδείξουμε την ευρωπαϊκή ταυτότητα, δηλ. να φτιάξουμε «Ευρωπαίους».

ΙΙ.1. Να καταστεί η οικονομία της Ευρώπης αποτελεσματική: αρμοδιότητες υπέρ της ανάπτυξης για την Ε.Ε.

Οι πολίτες είναι δύσπιστοι προς την Ευρώπη όπως είναι σήμερα. Κι έχουν δίκιο: η οικονομία της Ευρώπης σήμερα δε λειτουργεί ικανοποιητικά. Επομένως δεν μπορούμε παρά να τονίσουμε το αυτονόητο: να καταστεί αποτελεσματική η υπάρχουσα οικονομία, να οδηγηθεί σε επιτυχημένη οικονομική πορεία η Ευρώπη. Η ατζέντα για την επαναφορά της ανάπτυξης στην Ευρώπη είναι δεδομένη, αλλά τα εργαλεία για την υλοποίησή της είναι απόντα.

II.1.1. Η ευρωπαϊκή ατζέντα υπέρ της ανάπτυξης είναι δεδομένη

Υπάρχει μία διαφαινόμενη συναίνεση στην Ευρώπη για μία διμέτωπη ατζέντα υπέρ της ανάπτυξης. Πρώτον, η τάση της ανάπτυξης είναι πολύ χαμηλή, σε σύγκριση με τον οικονομικό δυναμισμό των ΗΠΑ (2% έναντι σχεδόν 4%). Αυτό σημαίνει ότι η Ευρώπη χρειάζεται διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Δεύτερον, οι οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης παραμένουν σταθερά κάτω από την τάση ανάπτυξής της. Αυτό επιβάλλει μακροοικονομικές μεταρρυθμίσεις.

Από τη διαρθρωτική πλευρά, η Ευρώπη υποφέρει από μία διαγνωσμένη ασθένεια: δεν έχει περάσει το απαιτούμενο τεχνολογικό κατώφλι για να εισέλθει στην οικονομία του 21ου αιώνα που βασίζεται στη γνώση έτσι ώστε να έχει πρόσβαση στην υψηλή και βιώσιμη ανάπτυξη. Οι βασικοί παράγοντες ανάπτυξης για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος είναι γνωστοί. Συμφωνήθηκαν και αποφασίστηκαν στη σύνοδο της Λισσαβόνας το 2000 και περιλαμβάνουν μαζικές επενδύσεις στην έρευνα, την ανώτατη εκπαίδευση, τις καινοτομίες και τις υποδομές[1].

Από την μακροοικονομική άποψη, οι χαμηλές επιδόσεις της Ευρώπης οφείλονται στην απουσία μακροοικονομικής διαχείρισης της ευρωζώνης. Έχουμε δημιουργήσει έναν ενιαίο οικονομικό χώρο αλλά δεν τον διαχειριζόμαστε, οπότε δεν αξιοποιούμε και τις δυνατότητές του. Με εξαίρεση τη νομισματική πολιτική που ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), δεν υπάρχει καμία κοινή πολιτική στην ευρωζώνη. Η ευρωζώνη χρειάζεται έναν «πιλότο». Ο «πιλότος» αυτός θα πρέπει να σχετίζεται με την ποιότητα των δημόσιων οικονομικών και συγκεκριμένα να διευκολύνει τη μεταστροφή πόρων προς δαπάνες προσανατολισμένες στην ανάπτυξη, ενώ παράλληλα θα πρέπει και να συμμορφώνεται με τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Η ατζέντα υπάρχει, αλλά δεν υλοποιείται διότι δεν υπάρχουν τα εργαλεία για να γίνει κάτι τέτοιο. Κατά την άποψή μας, η οικονομία της Ευρώπης

---

[1] Έρευνα: Η Ευρώπη δαπανά μόνο το 1,9% του ΑΕΠ της για Ε&Α, σε σύγκριση με πάνω από 3% στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Ανώτατη εκπαίδευση: Μόνο το 24% του ευρωπαϊκού πληθυσμού έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση, έναντι 40% στις ΗΠΑ. Και ο ακόμη πιο απογοητευτικός δείκτης: κάθε χρόνο, οι δαπάνες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν ποσοστό διπλάσιο του ευρωπαϊκού: 3% σε σύγκριση με 1,4% του ΑΕΠ. Καινοτομίες: Οι νεοεισερχόμενοι της αγοράς, οι οποίοι αποτελούν τον πυρήνα των καινοτομιών, δεν έχουν λάβει προτεραιότητα στην Ευρώπη: οι χρηματοοικονομικές αγορές της ΕΕ είναι πολύ περιορισμένες, το μερίδιο του επενδυτικού κεφαλαίου πολύ μικρό και η ίδια η Ενιαία Αγορά είναι προσανατολισμένη στους κατεστημένους παράγοντες της αγοράς. Κατά συνέπεια, μόνο το 4% των μεγαλύτερων επιχειρήσεων της ΕΕ (σε σχέση με όρους χρηματιστηριακής αξίας) ιδρύθηκαν σε διάστημα μικρότερο των περασμένων είκοσι ετών, σε σύγκριση με 12% στις ΗΠΑ. Υποδομές: Για περίπου είκοσι χρόνια, οι διαδοχικές συνεδριάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων αναγνωρίζουν, χωρίς, ωστόσο, να υλοποιούν τις αναλύσεις και τις αποφάσεις τους, ότι η περαιτέρω ενοποίηση της ευρωπαϊκής αγοράς απαιτεί επενδύσεις στα ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών της τάξεως των 500 δισεκατομμυρίων ευρώ για περίοδο δέκα ετών.

παραμένει ακόμη ένα ημιτελές εγχείρημα. Βρισκόμαστε στο μέσον του ποταμού. Πρέπει να αποφασίσουμε να διασχίσουμε το ποτάμι. Και να δώσουμε αρμοδιότητες υπέρ της ανάπτυξης στην ΕΕ, προκειμένου να μεταμορφώσει την φιλοαναπτυξιακή της ατζέντα σε συγκεκριμένες πολιτικές και δράσεις.

II.1.2. Επένδυση στο μέλλον: "νέα εργαλεία της Λισσαβόνας"

Η ατζέντα της Λισσαβόνας έχει παραμείνει 'ανεπίδοτη επιστολή' επειδή δεν έχει εξοπλιστεί με τα κατάλληλα εργαλεία. Η Ένωση πρέπει τώρα να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα θεσμικά και χρηματοδοτικά εργαλεία για να δράσει αποτελεσματικά, συμπεριλαμβανομένου και ενός αναβαθμισμένου, ενεργητικού ρόλου για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Προτείνουμε αποφασιστικές μεταρρυθμίσεις προς αυτό το σκοπό:

II.1.2.1. Συμβούλιο Υπουργών Υπέρ της Ανάπτυξης

Ενεργώντας με πλειοψηφικές αποφάσεις, το Συμβούλιο Υπουργών υπέρ της Ανάπτυξης θα πρέπει να είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση της Ατζέντας της Λισσαβόνας με προοπτική τη μετάβαση σε μία οικονομία που θα βασίζεται στη γνώση. Θα λειτουργεί όπως λειτούργησε το Συμβούλιο Εσωτερικής Αγοράς στα τέλη της δεκαετίας του '80 και στη δεκαετία του '90, δηλ. συντονίζοντας όλες τις αποφάσεις σχετικά με την εσωτερική αγορά, τη φορολογία, τις επιχειρήσεις, την έρευνα και ανάπτυξη, τους τομείς της οικονομίας και των χρηματοδοτήσεων, του περιβάλλοντος και της παιδείας, οι οποίοι, έμμεσα ή άμεσα, μπορούν να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Το Συμβούλιο υπέρ της Ανάπτυξης θα χρησιμοποιεί τόσο ρυθμιστικά (δηλ. νόμους) όσο και πολιτικά (δηλ. ομάδες πίεσης, διαδικασίες παρακολούθησης με βάση δείκτες) εργαλεία. Για τις ενέργειες αυτές, το Συμβούλιο θα παρέχει συγκεκριμένη καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών που συνδέουν μακροοικονομικά και διαρθρωτικά μέτρα τα οποία έχουν καθοριστεί στα Εθνικά Προγράμματα Δράσης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

II.1.2.2. Πολιτικές δαπανών προσανατολισμένες στο μέλλον

Άσχετα από την πρόσφατη συμφωνία σχετικά με τις προοπτικές του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2007-2013, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να επανεξετάσει τις προτεραιότητες δαπανών της εκ θεμελίων.

- **Έρευνα, η νέα προτεραιότητα του προϋπολογισμού για την ΕΕ.** Οι κοινοτικές δαπάνες για την Ε&Α περιορίζονται σήμερα στο 0,04 % του ΑΕΠ της Ευρώπης. Μία Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιστήμης και Έρευνας, η οποία θα μπορούσε να ιδρυθεί πάνω στο μοντέλο του

Αμερικανικού Εθνικού Ιδρύματος Επιστημών, θα συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό και τη μεγιστοποίηση των προσπαθειών που διενεργούνται σε όλη την Ένωση. Τέλος, θα πρέπει να αυξηθούν τα οικονομικά κίνητρα για ιδιωτική έρευνα: θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ενθάρρυνση της ανάπτυξης συμπράξεων δημοσίου-ιδιωτικού τομέα και συστήματα μείωσης φόρων για επενδύσεις επιχειρήσεων Ε&Α.

- **Ανώτατη εκπαίδευση, μία κοινή προσπάθεια των κρατών μελών της ΕΕ.** Εξαρτάται από τα κράτη μέλη να καταβάλουν πολύ εντατικές προσπάθειες για να κερδίσουν το χαμένο έδαφος σε αυτόν τον τομέα. Αλλά η Ένωση θα πρέπει επίσης να καθορίσει ένα συλλογικό στόχο: ένα ποσοστό 50% του ευρωπαϊκού πληθυσμού να διαθέτει προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΕΕ θα πρέπει να παρακολουθεί την υλοποίηση αυτού του στόχου. Επιπλέον, θα πρέπει να χρηματοδοτήσει την ίδρυση ενός δικτύου ευρωπαϊκών κέντρων ανώτερης ποιότητας που να είναι ικανά να ανταγωνίζονται τα καλύτερα πανεπιστήμια παγκοσμίως.

- **Υποδομές μεταφορών, μέσω της έκδοσης ευρω-ομολόγων.** Παρά το ότι οι υποδομές μεταφορών είναι καίριες για την επίτευξη της Ενιαίας Αγοράς, οι σχετικές δαπάνες αντιπροσωπεύουν μόνο το 1% του κοινοτικού προϋπολογισμού σήμερα. Όπως είχε ήδη προταθεί πριν από 20 χρόνια όταν πρόεδρος της Επιτροπής ήταν ο Jacques Delors, θα πρέπει τώρα να υλοποιηθεί η έκδοση ευρω-ομολόγων για τη χρηματοδότηση 'χαμένων συνδέσμων' στην Ευρώπη.

II.1.3. Ενιαίο μακροοικονομικό πλαίσιο: τα "εργαλεία της ευρωζώνης"

Η ανυπαρξία μακροοικονομικής διαχείρισης των αποτελεσμάτων της ευρωζώνης προέρχεται από την έλλειψη κατάλληλων θεσμών της ΕΕ που να είναι υπεύθυνοι γι' αυτήν. Προτείνουμε τις ακόλουθες αλλαγές προκειμένου να εξασφαλιστεί ένας πιλότος για την ευρωζώνη.

II.1.3.1. Θεσμοθέτηση του Euro group

Το Euro group – η συνάντηση των υπουργών οικονομικών της ευρωζώνης – αυτή τη στιγμή είναι ένα άτυπο φόρουμ, το οποίο δεν μπορεί να λάβει καμία νομικά δεσμευτική απόφαση. Ο συντονιστικός του ρόλος δεν έχει ποτέ υλοποιηθεί στην πραγματικότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη οικονομικής καθοδήγησης και συγκεκριμένα, την απουσία κοινής δημοσιονομικής στρατηγικής και αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ των υπηρεσιών κατάρτισης του προϋπολογισμού και της ΕΚΤ. Οι Ευρωπαίοι πολίτες υποφέρουν άμεσα από αυτές τις ελλείψεις. Επιπλέον, η απουσία μιας

ενιαίας εξωτερικής αντιπροσώπευσης της ευρωζώνης στερεί από το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα τη δυνατότητα να έχει μία δυνατή φωνή.

Η θεσμοθέτηση του Euro group θα του έδινε δυνατότητες λήψης ανεξάρτητων αποφάσεων. Προτείνουμε την επέκταση των εξουσιών του ώστε να περιλαμβάνουν και την υιοθέτηση κοινών δημοσιονομικών πολιτικών για την ευρωζώνη, την παρακολούθηση της συμβατότητας των εθνικών πολιτικών και τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την πολιτική συναλλαγματικής ισοτιμίας.

II.1.3.2. Υπουργός οικονομικών της ΕΕ

Ο πρόεδρος του Euro group θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια του διαλόγου με την ΕΚΤ, για τις επαφές εκ μέρους της ευρωζώνης και για τη διασφάλιση μιας κοινής φωνής που να εκφράζει την ευρωζώνη σε διεθνή οικονομικά φόρουμ. Για να αναβαθμιστεί η ορατότητα της προεδρίας του Euro group τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης, προτείνουμε ο κάτοχος αυτής της θέσης να είναι και υπουργός οικονομικών της Ένωσης, κατά πάσα πιθανότητα σύμφωνα με το μοντέλο του 'διπλού καπέλου' που προβλέπεται στη συνταγματική συνθήκη για τον Ευρωπαίο υπουργό εξωτερικών.

II.2. Να αναδυθεί η ικανότητα της Ευρώπης για εξασφάλιση προστασίας και δυνατοτήτων: μία βιώσιμη Ευρώπη πρόνοιας για τον 21° αιώνα

Εξηγήσαμε τους λόγους για τους όποιους είμαστε πεπεισμένοι ότι η επίτευξη της ανάπτυξης είναι προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Πιστεύουμε επίσης ότι ένας πρόσθετος και εξίσου απαραίτητος όρος για να ανακτήσει η Ευρώπη την υποστήριξη των πολιτών είναι να δημιουργηθεί μία Ευρώπη που να μπορεί να εξασφαλίζει προστασία και δυνατότητες. Την έχουμε ονομάσει '**βιώσιμη Ευρώπη πρόνοιας για τον 21° αιώνα**' (sustainable welfare Europe for the 21st century) διότι θα έπρεπε να είναι ευθυγραμμισμένη με την πραγματικότητα της παγκόσμιας οικονομίας του σήμερα. Υποστηρίζουμε ότι υπάρχει μία πολύ καλή κατάσταση για επέκταση και αναβάθμιση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ προς αυτήν την κατεύθυνση.

Πρώτον, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να υιοθετήσει κοινές βασικές αξίες. Η προστασία βρίσκεται στην καρδιά αυτών των αξιών. Περιλαμβάνει τη συνεχιζόμενη αναζήτηση για πλήρη και καλύτερη απασχόληση, κοινωνική δικαιοσύνη εντός της Ένωσης και των κρατών μελών της, για βέλτιστη προστασία του περιβάλλοντος και τέλος, για εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια. Σήμερα, οι παραπάνω ευθύνες ανήκουν στο μεγαλύτερο βαθμό τους στις περιοχές αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Δεύτερον, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σε καλύτερη θέση από τα κράτη μέλη όσον αφορά την παροχή προστασίας έναντι των νέων κινδύνων που προκύπτουν στο σημερινό παγκόσμιο περιβάλλον. Σε αντίθεση με το κάθε κράτος μέλος που δρα μόνο του, μόνο η Ένωση έχει την κρίσιμη μάζα για να παράσχει μία αποφασιστική συμβολή στη ρύθμιση της παγκοσμιοποίησης, για να αντιμετωπίσει τις κλιματικές αλλαγές ή για να χειριστεί νέα ζητήματα ασφαλείας όπως η διεθνής τρομοκρατία.

Τρίτον, τα ευρωπαϊκά κοινωνικά συστήματα συνιστούν πραγματικές εναλλακτικές λύσεις στην επικρατούσα νεοφιλελεύθερη προσέγγιση. Στην Ευρώπη πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να προαγάγει την κοινωνικοοικονομική συνοχή εντός και μεταξύ των κρατών μελών της. Η Ευρώπη πρέπει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο πρόβλημα της γήρανσης, χωρίς να υπονομεύει τα δίκαια συστήματα συνταξιοδότησης αλλά διατηρώντας ως σφιχτά συνδεδεμένους στόχους τη διαρθρωτική ενδυνάμωση και την οικονομική σύγκλιση.

II.2.1. Νέα δίκτυα ασφάλισης σε μια παγκόσμια οικονομία

Ιστορικά, τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλισης έχουν δομηθεί σε επίπεδο κράτους μέλους μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Συνεισφέρουν στην εθνική συνοχή του κάθε κράτους και προφανώς δε θα πρέπει να μεταφερθούν σε επίπεδο ΕΕ. Η Ένωση μπορεί και θα έπρεπε, ωστόσο, να αναπτύξει νέα δίκτυα ασφάλισης για την προστασία των Ευρωπαίων από τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης και να τους βοηθήσει να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες της.

Οι ακόλουθες τρεις προτάσεις διασαφηνίζουν τη θέση μας.

II.2.1.1. Ευρωπαϊκή στήριξη του εισοδήματος

Ένα ευρωπαϊκό ελάχιστο εισόδημα που θα διασφαλίζει το δικαίωμα των Ευρωπαίων πολιτών **για ένα ελάχιστο εγγυημένο επίπεδο διαβίωσης**. Αυτό θα εξέφραζε την αλληλεγγύη μεταξύ όλων των Ευρωπαίων πολιτών και θα συμβόλιζε την **'Ευρώπη πρόνοιας για τον 21^{ο} αιώνα'**. Το κατώτατο επίπεδο εισοδήματος δε θα ήταν το ίδιο για ολόκληρη την Ευρώπη, διότι, δεδομένων των μεγάλων οικονομικών ανομοιοτήτων εντός των 25+ μελών της Ένωσης, κάτι τέτοιο θα καθιστούσε την πρότασή μας άχρηστη (αν το επίπεδο οριστεί πολύ χαμηλά) ή ανέφικτη (αν το επίπεδο οριστεί πολύ υψηλά). Κάθε εθνικό κατώτατο επίπεδο θα καθοριζόταν, ωστόσο, σύμφωνα με μία κοινή μέθοδο υπολογισμού που θα επέτρεπε εθνικές προσαρμογές που να αντανακλούν τις διαφορές της αγοραστικής δύναμης μεταξύ των κρατών μελών.

II.2.1.2. 'Επαγγελματική κοινωνική ασφάλιση', το πρώτο ευρωπαϊκό κοινωνικό δικαίωμα

Σε ολόκληρη την Ευρώπη οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν τη γενίκευση των αλλαγών στην επαγγελματική σταδιοδρομία τους. Το θέμα είναι απλό: το μοντέλο μιας διά βίου σταδιοδρομίας στην ίδια εταιρεία έχει παρέλθει. Οι εργαζόμενοι αλλάζουν όλο και πιο συχνά εργασία και αυτό συνιστά την πηγή ανισοτήτων μακράς κλίμακας μεταξύ εκείνων που είναι σε θέση να επωφεληθούν από την κινητικότητα μεταξύ θέσεων εργασίας και εκείνων που υποφέρουν από τη νέα πραγματικότητα. Προκειμένου να κατανεμηθούν τα κόστη που συνδέονται με τις βιομηχανικές αλλαγές σε ολόκληρη την κοινωνία, η Ένωση θα πρέπει να συνεισφέρει στη στήριξη της μετάβασης από τις χαμένες θέσεις εργασίας προς τις νέες θέσεις εργασίας. Ωστόσο, η προστασία των θέσεων εργασίας είναι ολοένα και πιο δύσκολη στη σημερινή οικονομία. Θα πρέπει επομένως να είναι οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και οι σταδιοδρομίες τους που θα πρέπει να διασφαλίζονται με νέες μορφές προστασίας και παροχή νέων δυνατοτήτων όπως η αύξηση της ικανότητας απασχόλησης του ατόμου, η διευκόλυνση της κινητικότητας και της προοπτικής τους για επαγγελματική ανέλιξη, για την οποία θα πρέπει να παρέχονται εγγυήσεις σε όλη τη σταδιοδρομία του εργαζομένου μέσω ενεργητικών υπηρεσιών απασχόλησης, μεταφοράς των αποκτημένων δεξιοτήτων και της διά βίου μάθησης.

II.2.1.3. Ευρωπαϊκό ταμείο στήριξης της παιδικής ηλικίας

Επειδή οι εργαζόμενοι θα αναγκάζονται να αλλάζουν θέσεις εργασίας αρκετές φορές στη διάρκεια της ζωής τους, θα πρέπει να μάθουν να αποκτούν νέες δεξιότητες σε μία μόνιμη βάση. Η ικανότητα απόκτησης νέων γνώσεων απαιτεί ένα 'γνωστικό κεφάλαιο' το οποίο κυρίως αποκτάται στην παιδική ηλικία (early childhood). Σε αυτήν την ηλικία, υπάρχουν τεράστιες ανισότητες μεταξύ των παιδιών, ανάμεσα σε εκείνα των οποίων το νοητικό δυναμικό καλλιεργείται ενεργητικά από τους γονείς τους και σε εκείνα που εγκαταλείπονται μπροστά στην τηλεόραση. Η επιρροή του κοινωνικού περιβάλλοντος παίζει βασικό ρόλο στα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού και επομένως έχει σημαντική επίπτωση στο γνωστικό δυναμικό του ατόμου. Γι' αυτό και πρέπει να 'επενδύσουμε στις μικρές ηλικίες' ιδρύοντας βρεφονηπιακούς σταθμούς στην Ένωση σε ευρεία κλίμακα και με άμεση πρόσβαση, όπως ισχύει ήδη σε ορισμένα από τα σκανδιναβικά κράτη μέλη.

Η επένδυση στην παιδική ηλικία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις τοπικές κοινωνίες, αλλά η Ένωση θα πρέπει να δρα ως διευκολυντής με συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων αυτών μέσω ενός ειδικού ταμείου ' παιδικής ηλικίας'. Η κοινοτική παρέμβαση θα πρέπει επίσης να καθιστά δυνατή την άμβλυνση των επιπτώσεων των προβλέψιμων δυσκολιών σε ορισμένα από τα κράτη μέλη, τα οποία έχουν καταργήσει τους βρεφονηπιακούς σταθμούς που διέθεταν σε προηγούμενα καθεστώτα και δεν έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς οικονομικούς πόρους για να τους αντικαταστήσουν. Κάτι τέτοιο σίγουρα θα αποτελέσει άλλη μία σημαντική

έκφραση του κατ' εξοχήν συνεκτικού χαρακτήρα των κοινοτικών πολιτικών προς όφελος όλων των πολιτών της ΕΕ.

II.2.2. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα περιβαλλοντικής σύγκλισης

Η Ευρώπη είναι μάλλον η περιοχή με τη μεγαλύτερη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Ωστόσο, οι προσπάθειές της απέχουν πολύ από το να είναι επαρκείς. Η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί μία παγκόσμια προσέγγιση, εστιάζοντας στην πρόληψη και όχι πλέον κατά βάση στην αποκατάσταση. Για παράδειγμα, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα έχουν προκαλέσει μια διαδικασία παγκόσμιας θέρμανσης: ακόμη και με δραστική μείωση των εκπομπών CO2, οι κλιματικές αλλαγές θα συνεχιστούν για μεγάλο διάστημα. Γι' αυτό και η βιώσιμη ανάπτυξη δεν μπορεί πλέον να περιορίζεται απλώς σε *εκ των υστέρων* δράσεις αποκατάστασης: πρέπει να προχωρήσουμε σε μία προσέγγιση διαχείρισης *εκ των προτέρων*. Προτείνουμε για το σκοπό αυτό την εισαγωγή μιας αρχής πρόληψης στις περιβαλλοντικές πολιτικές της ΕΕ.

Η αρχή αυτή θα έπρεπε να εφαρμοστεί σε ένα γενικό πρόγραμμα δράσεων πάνω στο πρότυπο του προγράμματος οικονομικής σύγκλισης που κατέστησε δυνατή την ομαλή εισαγωγή του ευρώ. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τη σύνταξη ενός 'κοινοτικού προγράμματος περιβαλλοντικής σύγκλισης' με στόχο την αναβάθμιση της ανάδειξης ενός αυθεντικού μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης. Το πρόγραμμα θα έπρεπε να υποστηρίζεται από δείκτες που να επιτρέπουν ανάλυση των μακροπρόθεσμων αλλαγών. Θα πρέπει να υποστηριχτεί από επαρκή χρηματοδοτικά και νομοθετικά εργαλεία για να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή του.

II.2.3. Αναβάθμιση της Κοινοτικής Πολιτικής Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, και της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας

Σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον, δεν υπάρχουν σύνορα μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού εδάφους. Για τους πολίτες της ΕΕ, ο ενστερνισμός της ιδέας μιας Ευρώπης που παρέχει επαρκή προστασία απαιτεί ένα σαφή προσδιορισμό του ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ για τη βελτίωση της ασφάλειας στο εσωτερικό, δηλ. στα κράτη μέλη, και στο εξωτερικό. Αυτός είναι και ο λόγος που υποστηρίζουμε με επιμονή, όπως ήδη προβλέπεται από τις Συνθήκες του Μάαστριχτ και του Άμστερνταμ, ότι το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθίσταται στην πραγματικότητα ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης με τη βελτιωμένη Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας.

Οι τρέχουσες κοινές πρωτοβουλίες όπως η Europol ή η EuroJust θα πρέπει να αναβαθμιστούν με ένα Ευρωπαϊκό Γραφείο Εισαγγελέα που να συντονίζει τις δραστηριότητες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Τα μέτρα αυτά είναι προϋπόθεση για την επιτυχή καταπολέμηση των διεθνών ολέθρων όπως

η τρομοκρατία, η διάδοση των πυρηνικών, η κατάλυση κρατών και το οργανωμένο έγκλημα.

Μία ισχυρή Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας θα πρέπει να συμβάλλει στην επέκταση πέραν των συνόρων της Ένωσης ενός πολυμερούς διεθνούς συστήματος βασισμένου στο διεθνές δίκαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις σχέσεις καλής γειτονίας, αλλά και στη διευθέτηση των υφιστάμενων διενέξεων σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ και το κοινοτικό κεκτημένο. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας θα πρέπει να γίνει πιο ευέλικτη προκειμένου να είναι δυνατή η ταχεία και αποτελεσματική ανταπόκριση στο ξέσπασμα περιφερειακών συγκρούσεων, είτε είναι κοντινές είτε απομακρυσμένες. Κάτι τέτοιο δεν είναι προς το συμφέρον μόνον των εμπλεκόμενων χωρών του τρίτου κόσμου, αλλά και της ίδιας της Ευρώπης και των πολιτών της.

ΙΙ.3. Να επιτευχθεί η δημοκρατική Ευρώπη

Ποιος είναι ο σκοπός της Ευρώπης και ποιος είναι ο τελικός στόχος του ευρωπαϊκού εγχειρήματος; Οι πολίτες περιμένουν συγκεκριμένες απαντήσεις. Οι Ευρωπαίοι σοσιαλιστές και σοσιαλδημοκράτες έχουν τις δικές τους πολιτικές και εθνικές απόψεις. Δεν υπάρχει, για παράδειγμα, συναίνεση για ένα ομοσπονδιακό σχέδιο της Ευρώπης. **Αλλά οι προοδευτικοί χώροι έχουν ένα κοινό όραμα για μια δημοκρατική Ευρώπη.**

Αυτή η τελευταία δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Η Ευρώπη είναι θεμιτή διότι υπάρχουν κοινές ευρωπαϊκές αξίες, τις οποίες ασπάζονται όλοι οι Ευρωπαίοι και ισχύουν στη δική μας γωνιά του κόσμου, παρά τις όποιες εθνικές διαφορές. Οι αξίες αυτές δικαιολογούν τη δημιουργία συλλογικών θεσμών που θα αποτελέσουν το φορέα τους. Μπορούν να συνοψιστούν στα εξής: το απαραβίαστο των ανθρώπινων δικαιωμάτων, η καλλιέργεια ως μέσο χειραφέτησης του ατόμου, ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης - το οποίο χαρακτηρίζεται από μία ιδιαίτερη ισορροπία μεταξύ της οικονομικής ευημερίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της προστασίας του περιβάλλοντος – και ένα όραμα για τη διεθνή τάξη και ασφάλεια με βάση την πολυμερή συμμετοχή.

Ο τελικός μας στόχος είναι ο πλήρης εκδημοκρατισμός των ευρωπαϊκών θεσμών. Και είμαστε πεπεισμένοι ότι η επίτευξή του απαιτεί τη συμβολή όσων χαράσσουν τις πολιτικές στην ανάδειξη μιας ευρωπαϊκής συνείδησης. Για να επιτευχθεί η δημοκρατία και η νομιμότητα στην Ευρώπη, χρειαζόμαστε μία ευρωπαϊκή κοινή γνώμη που να αποτελείται από Ευρωπαίους πολίτες.

II.3.1. Να εκδημοκρατιστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση

Για να καλυφθεί το δημοκρατικό έλλειμμα, προτείνουμε να καταστούν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί πλήρως υπόλογοι απέναντι στους Ευρωπαίους πολίτες:

- Η **Επιτροπή** πρέπει να καταστεί εκτελεστικό όργανο της Ένωσης που εκλέγεται δημοκρατικά με πλειοψηφία του Ευρωκοινοβουλίου.

- Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** πρέπει να λάβει πλήρεις εξουσίες νομοθετικού έργου και προϋπολογισμού.

- Το **Συμβούλιο Υπουργών** πρέπει να μετασχηματιστεί σε ένα δεύτερο νομοθετικό σώμα της Ένωσης, εκπροσωπώντας τα Κράτη.

- Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** θα πρέπει να αποτελεί το επιστέγασμα του θεσμικού οικοδομήματος. Θα πρέπει να προεδρεύεται από έναν Πρόεδρο της Ευρώπης ο οποίος, μαζί με τον υπουργό εξωτερικών της ΕΕ, θα πρέπει να είναι η φωνή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο διεθνή στίβο.

Πέρα από τους ίδιους τους θεσμούς, ζητάμε τη δημιουργία ενός δραστήριου 'ευρωπαϊκού δημοκρατικού χώρου' που θα προάγει την ενεργό δημόσια ζωή και τον δημόσιο διάλογο στην Ευρώπη. Οι παρακάτω μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την επίτευξη του προτεινόμενου στόχου μας:

- **Ανάδειξη της επιλογής του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως μία από τις προκλήσεις των ευρωεκλογών.** Σήμερα, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ορίζεται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων. Το ενδιαφέρον για τις ευρωεκλογές θα αναβαθμιζόταν σημαντικά αν κάθε πολιτικό κόμμα επέλεγε δημοσίως, πριν από τις εκλογές, τον υποψήφιό του για τη θέση του Προέδρου της Επιτροπής.

- **Επιλογή των Επιτρόπων μεταξύ και των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.** Κάτι τέτοιο θα ενίσχυε σημαντικά την προσοχή των εθνικών πολιτικών παραγόντων στις ευρωεκλογές, δεδομένου ότι η ευρωπαϊκή σταδιοδρομία θα απαιτούσε τη λαϊκή εντολή για τη θέση του ευρωβουλευτή.

- **Δέσμευση ενός μέρους των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για ευρωβουλευτές οι οποίοι θα εκλέγονται από πανευρωπαϊκές εκλογικές λίστες.** Το υφιστάμενο εκλογικό σύστημα είναι μη ικανοποιητικό διότι οι ευρωεκλογές πολύ συχνά

διεξάγονται στη βάση των εθνικών πολιτικών αντιπαραθέσεων. Η δημιουργία πανευρωπαϊκών ψηφοδελτίων θα είχε το πλεονέκτημα της αναζωπύρωσης της ευρωπαϊκής συζήτησης και της αποσύνδεσης της εκλογής από τις εθνικές ή περιφερειακές πολιτικές σκηνές.

- **Ταυτόχρονη ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε όλη την επικράτεια της ΕΕ.** Οι διεσπαρμένες ανακοινώσεις ενισχύουν τον εθνικό χαρακτήρα των ευρωεκλογών. Η ταυτόχρονη ανακοίνωση θα επέτρεπε τη διευρωπαϊκή ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

II.3.2. Να ενδυναμωθεί η ευρωπαϊκή ταυτότητα

Ένα από τα βασικά διδάγματα που αντλούνται από την αποτυχία της συνταγματικής συνθήκης είναι το γεγονός ότι έχουμε σχεδιάσει να 'δημιουργήσουμε την Ευρώπη' χωρίς πρώτα να 'δημιουργήσουμε Ευρωπαίους'. Οι πολίτες της Ένωσης πολύ συχνά δεν έχουν συνείδηση Ευρωπαίου. Μία σημαντική προϋπόθεση για να επιτευχθεί η δημοκρατική Ευρώπη είναι επομένως η εδραίωση ενός κοινού αισθήματος «ανήκειν» στην Ευρώπη. Ποιο σκοπό θα εξυπηρετούσαν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί, ακόμη κι αν επρόκειτο να καταστούν, όπως εμείς ελπίζουμε, πολύ πιο δημοκρατικοί, αν οι Ευρωπαίοι δεν αισθάνονται μέλη της ίδιας κοινότητας αξιών;

Θα μπορούσαν να εξεταστούν διάφοροι τρόποι για να αναπτυχθεί αυθεντικά η αίσθηση της ευρωπαϊκής υπηκοότητας:

- **Κινητικότητα**. Η ανταλλαγή επισκέψεων είναι η καλύτερη εγγύηση γι' αυτό το αίσθημα του «ανήκειν». Το πρόγραμμα Erasmus περιλαμβάνει ένα εκατομμύριο σπουδαστές κάθε χρόνο. Αποτελεί μία τεράστια επιτυχία. Ο στόχος πρέπει να είναι η επέκτασή του σε 30 εκατομμύρια Ευρωπαίους σπουδαστές. Προτείνουμε την εισαγωγή περαιτέρω κινήτρων στα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για φοίτηση εκτός της πατρίδας για τουλάχιστον ένα έτος. Οι σχετικές εγγραφές του κοινοτικού προϋπολογισμού πρέπει να προσαρμοστούν ανάλογα ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση όλων των φοιτητών στο πρόγραμμα, άσχετα από το ύψος των δικών τους πόρων.

- **Εκπαίδευση**. Η παιδεία για τα θέματα της Ευρώπης έχει αποτύχει. Οι πολίτες δεν είναι ενήμεροι για τους ευρωπαϊκούς θεσμούς -αλλά ποιος τους έχει διδάξει γι' αυτούς τους θεσμούς; Προτείνουμε τη συμπλήρωση της εθνικής αγωγής του πολίτη που διδάσκεται στα σχολεία με συζητήσεις για τις ευρωπαϊκές αξίες και παρουσιάσεις των θεσμών της Ένωσης.

Το ίδιο αποτυχημένα εμφανίζονται τα μαθήματα ευρωπαϊκής ιστορίας: οι Ευρωπαίοι έχουν πλούσια κοινή ιστορική κληρονομιά - αλλά δε γνωρίζουν και πολλά γι' αυτήν. Και η κοινότητα χρειάζεται δεσμούς μνήμης. Η αφήγηση της ευρωπαϊκής ιστορίας στους μαθητές, με τις ίδιες ιστορικές αναφορές, τις ίδιες μεγάλες προσωπικότητες, τα ίδια επιτεύγματα, θα ήταν ανεκτίμητη. Προτείνουμε τη δημιουργία ενός μαθήματος ευρωπαϊκής ιστορίας και της ποικιλομορφίας της στα σχολεία, με βάση ένα κοινό ιστορικό εγχειρίδιο σε όλη την Ευρώπη.

Τέλος, η γλωσσική παιδεία δεν είναι ακόμη ικανοποιητική. **Συμφωνούμε ότι είναι σημαντική η διατήρηση όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών**. Ωστόσο, για πολλούς Ευρωπαίους, η γλωσσική πολυμορφία φαίνεται να παραμένει ένα εμπόδιο για τη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής ευρωπαϊκής κοινότητας. Όπως χαρακτηριστικά δείχνουν τα επιτυχημένα παραδείγματα σε ορισμένα κράτη μέλη, συγκεκριμένα στη Βόρεια Ευρώπη, πιστεύουμε ακράδαντα ότι αυτό το εμπόδιο μπορεί να υπερπηδηθεί. Προτείνουμε, κατά συνέπεια, την προώθηση της υποχρεωτικής εκμάθησης μιας δεύτερης γλώσσας στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- **Πολιτισμός.** Ο πολιτισμός θα παίξει βασικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός κοινού αισθήματος ανήκειν στην Ευρώπη. Η Ευρώπη πρέπει να είναι υπερήφανη και να εργάζεται εντατικά για να διατηρήσει την πολιτιστική της ποικιλομορφία εν όψει των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης. **Η Ένωση δαπανά μόνο το 1,0 % του προϋπολογισμού της στην πολιτιστική πολιτική**. Προτείνουμε να αυξηθεί δραστικά αυτός ο προϋπολογισμός και να δοθεί προτεραιότητα στη στήριξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής παραγωγής.

- **Πληροφόρηση.** Δε μιλάμε αρκετά για την Ευρώπη στους Ευρωπαίους. Η δημιουργία ενός μεγάλου οργανισμού δημοσιοποίησης με ευρωπαϊκή αποστολή θα ήταν ένα πρώτο βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Επιπλέον, προκειμένου να αποφευχθούν οι πλάνες και οι παρεξηγήσεις για την Ευρώπη, πρέπει να οργανώνονται σε μόνιμη βάση δημόσιες συζητήσεις γύρω από τα ευρωπαϊκά θέματα σε επίπεδο ΕΕ, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αντί των σποραδικών συζητήσεων που λαμβάνουν χώρα όταν, για παράδειγμα, διεξάγονται δημοψηφίσματα. Αυτός θα ήταν και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να καταπολεμηθούν οι συχνές απόπειρες των εθνικών πολιτικών παραγόντων που ερμηνεύουν όλες τις θετικές εξελίξεις σαν να προέρχονται από αυτούς και όλες τις αρνητικές από την Ευρώπη.

Για την Ευρώπη των πολιτών

Για να κάνουμε την Ευρώπη αποτελεσματική και ταυτόχρονα να εξασφαλίσουμε την παροχή προστασίας και δυνατοτήτων από την Ευρώπη προς τους πολίτες της, είναι ανάγκη να ενδυναμώσουμε την Ένωση με αρμοδιότητες υπέρ της ανάπτυξης και επίσης να λάβουμε μία σειρά από συγκεκριμένα μέτρα προς μία βιώσιμη Ευρώπη πρόνοιας για τον 21^{ο} αιώνα. Αυτοί είναι οι δύο πρώτοι πυλώνες των κοινών προτάσεών μας για την επανίδρυση της Ευρώπης των πολιτών. Είναι ουσιαστικές για την εξασφαλισμένη επαναφορά της ανάπτυξης και της απασχόλησης, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην επίτευξη ευημερίας, συνοχής, ισονομίας και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και μεταξύ των λαών. Ο τρίτος πυλώνας σχετίζεται με την εδραίωση της δημοκρατίας: θέλουμε να διαμορφώσουμε ένα κοινό αίσθημα «ανήκειν» στην Ευρώπη, το οποίο, κατά τη γνώμη μας, στη συνέχεια θα προετοιμάσει το δρόμο για την ενδυνάμωση των γνήσια δημοκρατικών ευρωπαϊκών θεσμών και για την ανάπτυξη ενός 'δημοκρατικού χώρου' στην Ευρώπη.

Εμείς, τα προοδευτικά πολιτικά ινστιτούτα από όλη την Ευρώπη, προτείνουμε τις κοινές μας απόψεις σε όλους τους προοδευτικούς χώρους και συγκεκριμένα στα κράτη μέλη του Κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών. Προσδοκούμε ένα γόνιμο διάλογο εντός και πέραν της πολιτικής μας οικογένειας και αποβλέπουμε σε συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις για την υλοποίηση των προτάσεών μας.

- Ευρωπαϊκά Think-tank
- Ποια η εξέλιξη αυτού του χαρτιού;

Relaunching the European Project

For an Initiative of the Progressive European Left

Project

The French 'non' on 29 May, and then the Dutch 'nee' on 1 June have plunged Europe into crisis.

Leaving the Constitutional treaty hanging in the air has led straight to crisis. There is neither a 'Plan B' nor is a simple renegotiation possible. It is unimaginable that an unchanged text can be presented once again to the peoples who have already rejected it. And there is no margin for manoeuvre in a Europe dominated by conservatives for the short-term renegotiation of another text that conforms better to the views of the progressive European left.

But the crisis is also wider, with a calling into question of Europe as it stands. The 'no' has liberated undreamt-of centrifugal forces, and national egoisms have got back into the saddle: Europe is in danger of being dismantled and destroyed. The crisis is not salutary; it is damaging.

How can we get out of this crisis - the most serious ever faced by the European project? How can we – and must we – relaunch the European project? Such is the objective of this brief: to provide the elements of an initiative for European socialists and social democrats.

I. Lessons from the 'no': four criticisms of Europe as it stands

The referendum is a vote that includes an element of the plebiscite. Citizens judge the person who asks the question just as much as the question that is being asked. In this respect, the French and Dutch 'no' were marked by the rejection of the national conservative governments in place.

The victory of the 'no' is explicable also by the poor campaign of the treaty's supporters, too late, dispersed and on a defensive attitude. More broadly, the European Constitution was the victim of a lack of explanation in Europe: national governments do not communicate why their citizens should adhere to the European project, but on the other hand they are quick to blame 'Brussels' when justifying difficult reforms.

But more fundamentally, the rejection of the Constitutional treaty marked a mistrust of Europe as it has been built. Citizens have four grievances with regard to Europe as it stands:

1. **Europe is inefficient**

Citizens have the feeling that Europe has failed in its field of competence: the economy. They are right.
Since the beginning of the 1980s, Europe has been one of the areas of the world where growth is weakest. In the period 1980-2000, the average annual rate of growth of the EU-15 was 2.4 per cent, against 2.5 per cent for Africa, 3.4 per cent for the United States, and 9.7 per cent for China. Only Russia has done less well, with a fall in GDP of 1.9 per cent on average between 1993 and 2001. Growth per head remains equally inadequate: over the course of the same period, it has achieved only 70 per cent of American GDP growth per head.

The Single Market, the Euro and the Lisbon Agenda should all have brought a return to prosperity. Too many promises have not been kept. Europe has failed on the growth front. This failure is to a large extent the origin of its delegitimisation.

2. **Europe is too technocratic**

Citizens have the feeling that they have no say in European decisions. They stigmatise the 'technocrats of Brussels', who decide their future behind their backs. They want Europe to be made with them, not without them, even less against them.

This criticism, which was common in the Dutch referendum campaign, is legitimate. Specialists talk of a 'democratic deficit'. In a word: political competence has been transferred to an executive without democratic responsibility: the European Commission.

3. **Europe is insufficiently protective**

Citizens need opportunities, but they also need protection in a world that is more fast-moving, more exposed, and more risky. And they have the feeling that Europe, far from being a fortress, is a Trojan horse of globalisation. Thus numerous legislative projects of the Barroso Commission were stigmatised as 'ultra-liberal' during the referendum campaign: the 'Bolkestein' directive, the working time directive was called into question, the third railways package …

This feeling is also, in part, supported. The policies that have been carried out for several years at the European level are drifting towards a hard liberalism. More globally, Europe is first and foremost an economic project: it has not been given the competence to protect, which has remained the exclusive prerogative of Member States.

4. **After the Enlargement to the East – a Europe without frontiers or purpose?**

It is a fact: our citizens have badly accepted the enlargement to the East. This was the 'Polish plumber' syndrome which we saw in the French referendum.

Within this rejection there is certainly an element of nationalist withdrawal. But behind this, there is a fundamental question on the very sense of the European construction as it stands today. Yesterday, there was the desire to guarantee peace, to extend the internal

market, to reunite a Europe divided by Soviet totalitarianism. But today? What is the European project, what are the frontiers of Europe?

The ultimate aim of the European project has never been explicit. This was entire sense of the Monnet method, drawing the lessons of the failure of the federalism Congress of the Hague in 1948, and the failure of the European Defence Community in 1954: it had to concentrate on concrete steps susceptible to consensus, rather than dreaming of a federal project beyond political reach. But this ultimate objective was left implicit. It took the vigour of the single currency and the European Constitution. Such is the interpretation given to citizens' twitches in some of our countries faced with new members and Turkey: they have the diffuse feeling that enlargement took place to the detriment of the European project.

II. For a Progressive European Initiative

The European Union has broken down. The relaunch will not come from the conservatives who are satisfied with the failure of the Constitutional treaty. It can only come from the progressive European left. This is a task for European socialists and social democrats to take up the torch of the European Union, to put together a common initiative and then to work on its diffusion.

To overcome the crisis of the French and Dutch 'no', some progressive governments seem to favour the 'second chance' strategy'. The idea is to gather national ratifications to isolate the countries that have rejected the treaty. This important majority would justify the renegotiation of a Constitutional treaty close to the initial one. More favourable national political configurations would allow from then onwards for its adoption by the peoples that have rejected it in 2005.

We must be clear: this strategy is destined to fail. It does not take into account the suspicions expressed in the referendums. It is necessary to respond to these criticisms if we want to put the European project back on track.

We propose another strategy, in two stages:

- *First stage: make economic Europe succeed.* A response to the criticism of inefficiency is a precondition: why would European citizens be favourable to the continuation of the European project if the present construction does not work? Europe must rediscover the path towards growth, employment, and prosperity. This is the key to everything.

- *Second stage: make democratic Europe emerge.* The exact nature of this Europe, the functioning of European institutions, and the extent of the competences transferred remain at the heart of the progressive European debate, according to their political and national culture. But behind differences of sensibility, they come together with a common vision: to build a democratic Europe, capable of carrying the values that Europeans have in common. And there is a meeting of

minds on the means to achieve it: to make the European conscience emerge, 'to make Europeans'.

1. Make economic Europe a success

Citizens distrust Europe as it stands. They are right: the economic Europe of today does not work. In these conditions, it is not at all realistic to think of taking a further step in the European project. The failure of today's Europe paralyses any advance towards the Europe of tomorrow. We recall this precondition: make what exists work, make economic Europe succeed.

The failure of economic Europe has a simple explanation: it is a project that is incomplete. We are in midstream and taking water. We must decide to cross the river. In order to complete this project, two axes must be favoured:

- **Give Europe the capacity to invest in the future**

The European economy suffers from a well-known illness: it is has not crossed the technological frontier that separates it from a growth economy. The solutions are known, they were established at the Lisbon summit in 2000: a massive investment in future-oriented spending – research, innovation, training, higher education, investment in infrastructure. These solutions have not been effectively pursued since the Lisbon Agenda has not had the means to do so. The Union has not had the budgetary and legislative instruments to act. It is essential to give these to it.

We propose strong reforms.

➢ **The creation of a 'Competitiveness' Council**

This Council, deciding by majority, will be charged with putting in place the Lisbon programme. It will be modelled on the 'single market' Council, which pushed through the accelerated completion of the Single European Act. It would allow the Member States to supervise the putting in place of necessary reforms on the path towards the growth economy. It would use appropriate means: both political (peer pressure, following on the basis of indicators …) and judicial (directives).

➢ **The reorientation of the European budget towards future-oriented spending**

The European Union could transfer its budgetary effort onto the three objectives for the growth economy:

- Research. Community spending on R&D are limited to 0.04 per cent of European GDP, while the synergies and effects of critical mass are evident. The objective is to make R&D the budgetary priority of the Union, and to rationalise its actions in creating a European Agency for Science and Research, on the model of the American NSF.

- Higher Education. Only 24 per cent in Europe have higher education, as against 40 per cent in the United States. The Member States must provide a massive effort to make up this difference. But the Union can contribute equally in financing the creation of a network of European centres of excellence capable of competing with the best world universities.
- Transport infrastructure. The physical unity of the European market necessitates an investment in European transport networks of the order of €500 billion over ten years. The Union must contribute to this in a significant way (as against 0.01 per cent of GDP today).

- **Reform the macroeconomic framework of the Union**

Here as well, the European failure is well-known: the Eurozone is running on automatic pilot, surrounded by the rules set down – notably those of the stability and growth pact. A pilot must be put on the plane. The solutions are known:

➢ *Institutionalise the Eurogroup*

This means giving the Eurogroup – the meeting of Eurozone finance ministers – full legal competence to direct the political economy of the Eurozone: budgetary policy, monetary policy, and discussion of the 'policy mix' with the European Central Bank (ECB).

➢ *Revise the European Central Bank's statutes?*

As a result of fixing its exclusive attention on price stability, the monetary policy of the ECB is less reactive to circumstances than that of the Bank of England or the American Federal Reserve. Of course, taking into account the objective of economic growth could be done with an unchanged statute. But the revision of the ECB's statutes – on the model of the Bank of England, for example – would be a strong political signal.

2. Make democratic Europe emerge

What is Europe's aim, and what is the ultimate objective of the European project? From now on, citizens are waiting for an explicit response to these questions. European progressives have their own political and national idiosyncrasies. A consensus does not exist, for example, around a federal project for Europe. But progressives do share the vision of a democratic Europe.

This democratic Europe is not an end in itself. Europe is legitimate because common European values exist behind the national differences, and these values justify the creation of collective institutions that will carry them. These values, common to all Europeans, specific to Europe, are constituted on four founding elements: the inviolability of the Human rights; culture as a means of emancipation; a sustainable model of development, characterised by a particular balance between economic prosperity, social justice, and environmental protection; and, a vision of an international order founded on multilateralism.

Our final objective: the full democratisation of the European institutions. And the means to achieve this: make the European conscience emerge, 'make Europeans'.

- **An objective: democratise the European Union**

In order to close the democratic deficit, we propose to make European institutions fully responsible to European citizens:

- *The Commission as a real political government of the Union*. The President of the Commission would be the Prime Minister of Europe, elected by the Parliament and with a political majority at the ballot box.
- *Full legislative and budgetary powers for the European Parliament*.
- *The Council of Ministers as a second legislative chamber, representing the States*. This would remove the widespread use of the majority vote and the reduction of the threshold as close as possible to that of a simple majority, that is 50 per cent.
- *At the top of the structure, the European Council*. At its head would be a President of Europe who, together with the minister of foreign affairs of the EU, would be the voice of the European Union on the international scene.

Behind the institutions themselves, it is necessary to create a democratic space animating European public life. The following reforms would facilitate this:

- *Place the choice of President of the European Commission at the heart of European elections*. Today, this choice is in fact not linked to European elections: it is the heads of government who nominate the President of the European Commission. The conditional appointment by the parties of their candidate for the Presidency of the European Commission would enhance the interest aroused by these elections.
- *Choose Commissioners from Members of the European Parliament*. This would re-enforce considerably the attraction that European Elections excite amongst politicians, for whom a European career would require the mandate of an MEP.
- *Reserve a portion of the seats in the European Parliament (for example, 20 per cent) for parliamentarians elected on Europe-wide lists*. The current electoral system is unsatisfactory since it attaches European elections too much to the national political scene. Elections take place on the basis of national or regional lists. They are at a stroke transformed into motions of confidence in the government. Creating Europe-wide lists would have the advantage of stimulating the European debate and disconnecting the election from the national scene.
- *A unified announcement of election results*. Dispersed announcements re-enforce the national feel of European elections. A unified announcement produces a European feel. This would lead without doubt to the organisation of a count on the same day across all Europe.

- **A means: make the European conscience emerge**

This is one of the main lessons of the Constitutional treaty's failure: we wanted to make Europe without making Europeans. And the citizens of the Union are too often unconscious Europeans. Democratic Europe rests on the creation of a feeling of European belonging. What purpose will European institutions serve, by making them democratic, if Europeans do not feel part of the same community of values?

Numerous ways could be explored to develop this European citizenship:

- *Mobility*. Intermixing is the best guarantee of this feeling of belonging. The Erasmus programme mixes a million students every year. It is an immense success. This objective must be its spread to 30 million European students. We propose to introduce into the university curriculum an obligation to study outside the home country for at least a year.
- *Education*. Education on Europe is failing. It is true for civic education: citizens are not aware of the European institutions – but who has learnt about them? We propose to complement the national civic education learnt in schools with an awareness of European values and the presentation of the Union's institutions.
  It is also true for history; Europeans have in common a rich historical legacy – but they don't know much about it. And a community needs links of memory. A European history recounted to pupils, with the same historical references, the same great men, the same achievements, would be invaluable. We propose the creation of a course in European history in schools, on the basis of a history textbook common across all Europe.
  Finally, it is also true for competence in languages. For many, linguistic diversity appears to be an obstacle to the creation of a democratic European community. This obstacle is not insurmountable. In more open countries, such as the Netherlands, Denmark, or Sweden, the school system allows for the general study of a number of languages. We propose to draw inspiration from these examples to institute the compulsory study of a second language at primary school.

- *Culture*. Culture will play a determining role in the development of a feeling of belonging to Europe. And European culture is in danger. Europe must work hard to preserve its cultural diversity in the face of the omnipresence of American cultural products. The Union spends only 0. 1 per cent of its budget on culture policy. We propose to increase the budget given to culture by the Union significantly, with priority given to the support of the production of European work.
- *Information*. We do not talk to Europeans about Europe enough. In order to remedy this, there is on the one hand the media. The creation of a large public broadcaster with a European remit, on the Arte Franco-German channel model, would be useful.
  On the other hand, there is the public debate. This debate did take place in the countries where a referendum was organised, but now it has now closed up everywhere. It must be made permanent. The Irish government, after the defeat of its referendum on the Nice Treaty, created a 'Forum for Debate on Europe'. Its objective was to educate on Europe, in order to avoid fantasies and

misunderstandings. We propose to create a permanent such forum in all Member States.

Finally, there is public communication. We know the attempts of politicians to explain that anything good comes from them, and that anything bad comes from Europe. Public communication could thwart this tendency through simple initiatives. An example: promote the achievements of Europe across large signs along the lines of those found in Ireland, 'this road has been built by Europe'.

* * *

A first economic step: make the Europe that we have work, ensure the return to growth and employment. A second democratic step: make the feeling of belonging to Europe emerge, in order to allow for the putting in place of both democratic European institutions and a democratic European space.

Such are the contours of the initiative for a relaunch of the European project that we, progressive European think tanks, propose to European socialists and social democrats.

Translated from French by Nat Copsey (Sussex University).